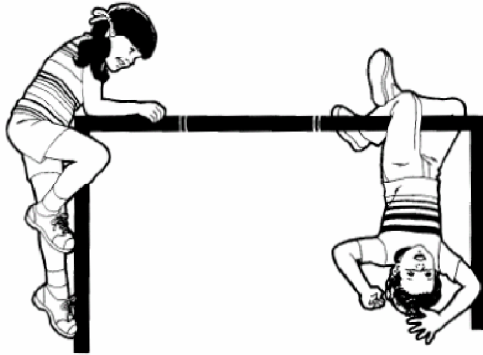

هدایت رفتار کودکان (Farsi)

Guiding Children's Behaviour

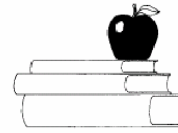

BC Health Planning

تجدید چاپ با مجوز از استان بریتیش کلمبیا. حق چاپ و تمامی حقوق محفوظ است.

ترجمه، چاپ، و پخش این مطالب توسط پروژه چندفرهنگی پرورش در دوران طفولیت سازمان ساکسس که هدفش ارتقاء سطح آگاهی و درک والدین در مورد اهمیت سالهای آغازین کودکی است به انجام رسیده است. تامین هزینه توسط United Way of the Lower Mainland

کتابشناسی

عناوین زیر با جلد کاغذی به عنوان منابعی قابل استناد در زمینه هدایت رفتار کودکان به راحتی قابل تهیه هستند.

Borman-Fink, Dale: *Discipline in School Age Care: Control the Climate, Not the Children.* Nashville, Tennessee: School Age Notes, 1995.

Cherry, Clare: *Please Don't Sit On the Kids.* California: David S. Lake Publishers, 1983.

Coloroso, Barbara: *Kids are Worth It: Giving Your Child the Gift of Inner Discipline.* Toronto: Somerville House Books Limited, 1995.

Coloroso, Barbara: *Parenting with Wit and Wisdom.* Toronto: Penguin Books Limited, 1999.

Eisenberg, A.; Murlcoff, H.E.; Hathway, S.E.: *What to Expect: The Toddler Years.* New York: Workman Publishing, 1994.

Eisenberg, A.; Murlcoff, H.E.; Hathway, S.E.: *What to Expect: The Preschool Years.* New York: Workman Publishing, 1994.

Faber, Adele & Elaine Mazlish: *How to Talk so Kids will Listen and Listen so Kids will Talk.* New York: Rawson, Wade Publishers, Inc., 1980.

Glenn, Stephen, Nelsen, J.: *Raising Self-Reliant Children In A Self-Indulgent World.* United States: Prima Publishing, 2000.

Hildebrand, Verna: *Guiding Young Children.* United States: Macmillan College Publishing Company, Inc., 1994.

Kaiser, Barbara: *Meeting the Challenge.* Ottawa: Canadian Child Care Federation, 1999.

Nelson, Jane: *Time out.* Fair Oaks: United States: Sunrise Press, 1992.

Nelson, Jane: *Positive Discipline.* United States: Prima Publishing, 1994.

Nelson, Jane; Lott, Lynn: *Discipline for Teenagers.* United States: Prima Publishing, 1994.

منابع دیگری شامل کتاب و نوار ویدئو در کتابخانه مرکز منابع کودکانی وست کوست در ونکوور موجود است: با 709-5661 (604) یا رایگان با شماره 877-262-0022-اتماس بگیرید. مدارک درخواستی به همه نقاط استان ارسال می شود.

برای اطلاعات بیشتر در این زمینه یا موارد دیگر کودکانی، لطفاً با مسؤلان محلی بهزیستی خود تماس بگیرید.

چکیده

در اغلب موارد هدایت و انضباط نمودن، بزرگسالان تشویق می شوند در واکنش به رفتار کودکان بر خوردهای مختلف را تلفیق کنند یا از راهکارهای متنوع بهره بگیرند. برای نمونه، اگر بنظر می رسد کودکی اگر اه دارد غذا بخورد، فرد بزرگسال می تواند بگوید:

"می دانم خیلی گرسنه نیستی ولی می خواهم یک ذره امتحان کنی."
(پیش از تعیین حدود نشان دهید به احساسات وی آگاهی.)

اگر کودک همچنان از خوردن اجتناب کرد، بزرگسال می تواند بگوید:
"می توانی یا نصف ساندویچ را بخوری یا نصف ماست را، تصمیم با توست."
(انتخابهای مناسب بدهید.)

اگر کودک در این لحظه هم از خوردن سر باز زد، بزرگسال می تواند بگوید:
"می بینم علاقه ای به ناهارت نداری. شاید وقت چاشت میل بکشد. می توانی حالا جمعش کنی و آماده خواب میان روز شوی."
(از نتایج منطقی استفاده کنید و فعالیت را تغییر جهت دهید.)

باید به خاطر داشت که هیچ راهکاری به تنهایی در هر موقعیتی و یا با هر کودکی مؤثر نخواهد بود. در مراحل مختلف تکاملی راهکارها باید فرق کنند. البته، هر چه مربیان انتخابهای بیشتری برای هدایت و انضباط کودکان داشته باشند، در چالش زندگی و کار کردن با آنها موفق تر خواهند بود.

هدایت رفتار کودکان

برای اطلاعات بیشتر پیرامون این مسئله یا موارد دیگر کودکیاری لطفاً با مسؤولان محلی بهزیستی خود تماس بگیرید.

همچنین، نسخه ویدیویی این کتابچه در تمام ادارات بهزیستی منطقه ای، کتابخانه های عمومی، و از طریق مراجع کودکیاری در دسترس می باشد.
(وزارتخانه خدمات اجتماعی، بومیان و زنان)

همچنین، این کتابچه را می توان در سایت اینترنتی وزارتخانه برنامه ریزی تندرستی در آدرس زیر بیابید
www.healthplanning.gov.bc.ca/ccf/child

2. نگه داشتن کودک

فارغ از اینکه کودکان تحت نظر شما چه سنی دارند، بچه‌ها را فقط باید به دلایل ایمنی نگه داشت. در جایی که فقدان کنترل یا توانایی استدلال کودک موجب بروز خطر برای خود و یا دیگران شود، مربی می‌تواند به عنوان آخرین راه حل از این طریق کودک را در بازیابی کنترل خود یاری کند. هدف این راهکار آرام نمودن کودک و ایمن نگه داشتن وی و سایرین است تا کودک مجدداً کنترل خود را بدست آورد. برخورد آرام و کنترل شده بزرگسال در چنین شرایطی بسیار اهمیت دارد تا کودک این راهکار را حمایت کننده بداند و نه تنبیهی.

3. گذراندن وقت خارج از گروه

گذراندن وقت خارج از گروه می‌تواند به کودکان نشان دهد که تغییر جهت دادن از محیطی بیش از حد مهیج به محدودهای آرامش بخش تر به آنها اجازه می‌دهد پیش از سر زدن یا اوج گرفتن رفتارهای نامناسب، رفتار خود را کنترل کنند. هدف این راهکار آن است که برای کودکان فرصتهایی بوجود آورد تا بتوانند خود را جهت دهند و بفهمند چه موقع مضطرب یا هیجان زده می‌شوند. رفتارهای غیر قابل پیش بینی زمانی اتفاق می‌افتد که کودکان احساس ناتوانی و عدم کنترل کنند. وقتی کودکان تعیین کرده اند مایلند برای "بهرتر شدن" و کنترل مجدد احساسات و وضعیت فیزیکی خود کجا وقت بگذرانند، از آنها بخواهید بگویند چه وقت آمادگی شرکت در فعالیتهای گروهی را خواهند داشت. کودکان زمانی کنترل فردی را می‌آموزند که حس کنند تشویق می‌شوند، احساس تعلق و ارزشمند بودن بنمایند و همچنین احساس کنند در زندگی خود صاحب قدرتند. نمونه‌هایی از محیطهایی که کودکان در آن احساس می‌کنند بهترند عبارتند از:

الف) کنج نرمی با کتاب، اسباب بازیهای نرم و گوشه‌ای برای شنیدن موسیقی

ب) ظرفی پر از خرده اسفنج و دوره شدن با کتاب و صداها (ملايم طبيعت) (نظير صدای نهنگ، طوفان و ...)

ج) نیم طبقه ای بالای محل بازی که با بالش، ملحفه، کتاب و موسیقی تجهیز شده است.

فهرست نگاری کانادایی در اطلاعات انتشاراتی

چاپ با همکاری ائتلاف مهد کودکهای بریتیش کلمبیا و مدرسان دوران طفولیت بریتیش کلمبیا. شامل کتابشناسی هدایت و انضباط کودکان خردسال

ISBN 0 – 7726 – 2844 – 0

1. انضباط کودکان – بریتیش کلمبیا

II. بریتیش کلمبیا. شعبه تسهیلات خدمات اجتماعی.

III. ائتلاف مهدکودکهای بریتیش کلمبیا

III. مدرسان دوران طفولیت بریتیش کلمبیا

LB 3012.4.C3G85 1996 372.15'09711 C96 – 960090 – 9

فهرست مطالب

1.....	مقدمه.....
2.....	هدایت رفتار کودکان.....
3.....	الف. رشد کودک.....
	1. هر کودکی منحصر به فرد است
	2. رفتار کودکان نشاندهنده میزان رشد و تکامل آنهاست
	3. تجربه کودک در خانواده خود، و فرهنگ بر الگوهای رفتاری آنان تأثیر میگذارند
4.....	ب. محیط.....
	1. اشیاء 2. فضا 3. مردم 4. زمان/ برنامه
5.....	پ. راهکارهای هدایت کودک: پیشگیری.....
	1. حدود مشخص، ثابت و ساده تعریف کنید
	2. برای حدود توضیحات سرراست ارائه دهید
	3. حدود را با لحنی مثبت اظهار کنید، نه منفی
	4. بر روی رفتار تمرکز کنید، نه روی کودک
	5. انتظاراتی که دارید را مستقیماً و نه به صورت سؤالی بیان کنید
	6. حق انتخاب بدهید
	7. به کودکان فرصت دهید تا به انتظارات شما پاسخ دهند
	8. رفتارهای شایسته را با گفتار و حرکات خود تقویت کنید
	9. حوادث کوچک را نادیده بگیرید
	10. بچه ها را تشویق کنید تا از شما به عنوان منبع و پشتیبان استفاده کنند
	11. هشیار باشید
	12. نزدیکی
9.....	ت. راهکارهای هدایت کودک: مداخله.....
	1. توجه کودک را به شیوه ای محترمانه جلب کنید
	2. از نزدیکی و تماس استفاده کنید
	3. یادآوری کنید
	4. پیش از تعیین حدود نشان دهید نسبت به احساسات کودک آگاهی
	5. وقتی نیاز است مسیر فعالیتها را عوض کنید
	6. برای کودکان مهارتهای مشکل گشایی را الگو سازی کنید
	7. به کودکان انتخابهای مناسب بدهید
	8. نتایج طبیعی و منطقی امور را بیان کنید
	9. استفاده از وسایل را محدود کنید
	10. به کودکان فرصت دهید تا رفتار خود را اصلاح کنند
13.....	ث. رفتارهای مبارزه طلبانه: مداخله.....
	1. تغییر جهت
	2. گذراندن وقت خارج از گروه
	3. نگاه داشتن کودک
15.....	چکیده.....
16.....	کتابشناسی.....

10. به کودکان فرصت دهید تا رفتار خود را اصلاح کنند

بجای درخواست یک عذرخواهی ساختگی، بزرگسالان باید فرصتهایی واقعی برای ترمیم روابط پس از وقوع رخداد در اختیار کودکان قرار دهند. در حالیکه ممکن است کودکان بلافاصله آماده 'قاپ زدن' این فرصتها نباشند، بهر حال باید به کودکان پیشنهاد شوند. هدف نهایی این راهکار آن است که به کودکان بیاموزد اصلاح رفتار مستلزم زمان و حسن نیت است و نه انتقام. برای مثال:

" شهلا آمادگی بازی کردن با تو را ندارد چون هنوز دلخور است. بگذار کمی وقت بهش بدهیم."

" شاید تو بتوانی با آوردن یک دستمال کاغذی برای مازیار کمک کنی تا من یک چسب زخم بیاورم. نه؟ باشد، پس شاید بخواهی کمی با خودت خلوت کنی."

ث. رفتارهای مبارزه طلبانه: مداخله

1. تغییر جهت

راهکار تغییر جهت فعالیت می تواند برای تمام گروههای سنی کودکان مؤثر باشد. از ایهه یک اسباب بازی جایگزین یا سرگرم کردن نو پایان و پیش دبستانیهای ناراحت می تواند به سرعت مشکلات یا درگیریها را برطرف کند. وقتی کودکان پخته تر می شوند، این راهکار به آنها امکان می دهد تا احساسات و رفتارهای خود را بشناسند و خود در موقعیت، فعالیت یا مکانی بیش از حد مهیج مسیر خود را پیش از وقوع یا اوج گرفتن رفتارهای ناشایست تغییر دهند. وقتی کودکان در کسب کنترل احساسات و تغییر جهت به محلی که موجب شود " احساس بهتری" داشته باشند هدایت می شوند، قادر خواهند بود بار دیگر در جمعی با سایرین همکاری مشترک و متقابل داشته باشند. محیطهایی که کودک برای تغییر جهت بکار می برد می تواند هر جایی باشد که باعث شود کودک بار دیگر احساس کند " حالش خوب است."

مقدمه

موضوع هدایت رفتار کودکان موضوع مورد علاقه افراد گوناگونی است که از کودکان مراقبت می نمایند. فرقی نمی کند محیط یک مهد کودک خانوادگی، آمادگی، مهد کودک گروهی یا محیط مرکز نگهداری خارج از مدرسه باشد، درک اصول بنیادی و شیوه های عملی مرتبط با هدایت رفتار کودکان اساس برقراری ارتباط متقابل موفقیت آمیز با کودکان بشمار می آید.

این کتابچه راهکارها و فنونی را که به تقویت شرایط قید شده در قانون مراکز نگهداری اجتماعی و ضوابط اعطای مجوز مهد کودک می پردازند، اشاعه می کند. همانگونه که در ضوابط اعطای مهد کودک آمده، محیطهای مجاز باید خط مشی و سیاست انضباطی خود را کتباً اعلام نمایند.

این کتابچه نگاهی کلی به شیوه های برخورد، دانش و مهارتهایی که در روابط روزمره والدین، مربیان و متخصصان با کودکان بکار می آید، دارد و دو راهکار متفاوت - پیشگیری و مداخله - را معرفی می کند. همچنین، چهارچوبی عملی با پیشنهادات و مثالهای عینی ارائه می دهد.

راهکارهای مثبتی که مشوق هدایت فردی می باشند، مبتنی بر ارزش و اعتقادی هستند که معتقد است یادگیری کنترل احساسات ناگهانی می تواند کودکان را در تکامل انضباط شخصی، مسوولیت پذیری و قابلیتها و رفتارهای مثبت یاری دهد. هدایت رفتار کودکان فرایندی جاری است؛ هدفی درازمدت است که والدین، مربیان و متخصصان برای کودکان دارند.

7. به کودکان انتخابهای مناسب بدهید

مربیان می توانند برای روشن کردن انتظارات خود یا تقویت حدود، به کودکان یک انتخاب ساده بدهند. این انتخاب باید با لحنی طرح شود که تنبیهی یا تهدید آمیز برداشت نشود. به عنوان مثال:

"یا می توانی آرام توی دایره بنشین یا یک کار بی سر و صدا مثل سر هم کردن پازل انجام بدهی. تصمیم با توست."

"می خواهی آنجا منتظر نوبتت بایستی یا می خواهی سراغ کار دیگری بروی؟"

8. نتایج طبیعی و منطقی امور را بیان کنید

بیان نتایج طبیعی فقط عواقب غیر قابل اجتناب یک رفتار را توضیح می دهد. برای مثال:

"وقتی فراموش کنی عکست را روی طاقچه بگذاری، وقت خانه رفتن سخت می شود پیدایش کرد."

بیان نتایج منطقی به توضیح عواقب رفتاری می پردازد که بزرگسالان در آن دخالت می کنند. برای مثال:

"بله، می بینم که آنجا رنگ ریخته است. بیا این ابر را برای پاک کردنش بگیر."

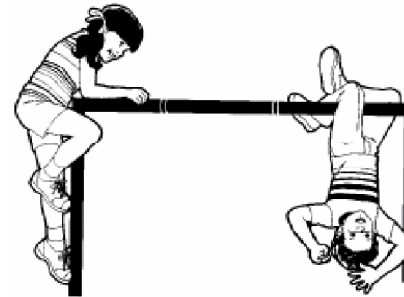
9. استفاده از وسایل را محدود کنید

تغییر جهت فعالیت کودکان معمولاً همراه با گرفتن یکی از اسباب بازیهای کودکان از آنهاست. این راهکار را باید به ندرت و تنها در صورتی بکار برد که سایر راهکارها نتیجه نداده باشند. برای مثال:

"از آنجا که نمی توانی آرام پیانو بزنی، الان آن را می بندم."

"بالا رفتن از میله دیگر ممنوع است، چون آنهایی که ازش بالا

می روند خیلی خطرناک بازی می کنند."

هدایت رفتار کودکان

انضباط – یک تعریف

منظور ما از "انضباط" یا هدایت رفتار کودکان چیست؟ منضبط کردن کودکان کاری است که بزرگسالان با کودکان و برای کودکان انجام میدهند، نه اینکه مقابله ای باشد که بزرگسالان برای پایان دادن به رفتارهای ناشایست کودکان پیشه کنند. هدایت رفتار کودکان برای آن است که آنان در حین فراگیری الگوهای رفتاری مناسب و قابل قبول بتوانند خود را منضبط کنند. این شیوه های هدایت رفتار باید بطور مستمر بکار گرفته شوند. انضباط یا هدایت رفتار کودکان نه تنها باید قبل، همزمان و پس از سر زدن رفتار غیر قابل قبول اجتماعی انجام شود، که باید در هنگام بروز رفتارهای شایسته اجتماعی نیز ادامه یابد.

در حالیکه فرضیات و دیدگاههای مربوط به هدایت رفتار کودکان بسیار متنوعند، هدف این کار همواره ثابت است – یاری کودکان در کسب احترام، خویشتنداری، اعتماد به نفس و حساسیت در ارتباطات متقابل با دیگران.

"انضباط فردی نیازمند درک خود و آگاهی از روشهایی است که شخص می تواند از عهده مشکلات، ناکامیها و سر خوردگیها برآید. انضباط فردی این تمایل را در شخص ایجاد می کند که بر روی کاری تا آنجا که برای یادگیری، بهتر کردن یا به اتمام رساندن آن باشد، تمرکز کند."
آ. گدرز

هدف

هدف این کتابچه ارایه شیوه های عملی توصیه شده برای هدایت رفتار است، که برای شکل گیری تدریجی مناسب کودک پایه گذاری شده اند. شیوه های انضباط فردی نه برای کودکان و نه برای بزرگسالان تحقیر آمیز نیستند. اساس انضباط فردی بر احترام و همکاری متقابل نهاده شده است. این توصیه ها والدین و کسانی را که با کودکان (در تمام مقاطع سنی) سر و کار دارند، یاری می دهد و برای آنان که صاحب تجربه و دوره دیده اند، بمنزله یادآوری عمل خواهد کرد.

مسائل و ملاحظات

رفتار کودکان متأثر از رشد عمومی، محیطشان و بزرگسالانی است که از آنان مراقبت می کنند. بزرگسالان ابتدا باید اصول هدایت را بر اساس متغیرهای زیر بسنجند.

6. برای کودکان مهارتهای مشکل گشایی را الگو سازی کنید

طبیعی است که کودکان به هنگام رودررویی با موقعیتهای مایوس کننده یا دلسرد کننده، کنترل خود را از دست دهند. هنگامیکه والدین و مربیان آمادگی این امر را داشته باشند، می توانند کمک فیزیکی یا گفتاری کنند و به این ترتیب الگویی برای حل مشکل ارایه دهند. در چنین شرایطی می توان به شیوه زیر گام برداشت:

الف) اولین قدم در ایجاد مهارت چاره جویی، بیان مسئله است. برای مثال:

"می بینم که مشکلی وجود دارد. دوچرخه دست ترانه است و تو آن را می خواهی."
"خیلی ناراحت کننده است که بلوکها روی هم نمی مانند."

ب) پس از بیان مسئله، طرح سوالات راهنما می تواند کمک کند. برای مثال:

"آیا از ترانه خواسته ای بعد از اینکه کارش تمام شد، دوچرخه را به تو بدهد؟"
"اگر بلوک بزرگ را زیر بگذاری چه می شود؟"

پ) اگر نیاز به راهنمایی بیشتر بود، یک راه حل مطرح کنید یا خودتان نشان دهید چه باید کرد. برای مثال:

"به ترانه بگو می خواهی بعد از اینکه نوبتش تمام شد از دوچرخه استفاده کنی."
"بزرگترین بلوک را زیر بگذار، اینطوری."

ت) وقتی مشکل حل شد، خوب است که برای کودکان بزرگتر مرور کنید. برای مثال:

"دفعه دیگر، می توانی سعی کنی یادت بیآوری که مشکل را چطوری حل کردیم."
"فکر کردی که نمی توانی این کار را بکنی، ولی حالا فهمیدی که می توانی."

هدف الگوسازی برای حل مشکل، ارایه منابعی است که بتوانند موانع سر راه موفقیت را بردارند. چه مشکل مربوط به کار کردن با مواد باشد یا برخورد با دیگران، بکارگیری گامهای مختلف مشکل گشایی به کودکان کمک می کند تا فرایند حاکم بر این امر را یاد بگیرند. وقتی کودک با این فرایند آشنایی و تجربه بیشتری کسب کرد، می توان آنها را به ارایه پیشنهادات یا گزینه های خودشان تشویق کرد.

4. پیش از تعیین حدود نشان دهید نسبت به احساسات کودک آگاهی

برای آنکه کودکان هدایت بزرگسال را امری حمایت کننده بشناسند، مهم است بدانند احساساتشان مورد توجه قرار گرفته، درک می شود. هنگامیکه پیش از تعیین حدود نشان دهید احساسات کودکان را درک می کنید، کودکان کمتر واکنش منفی نشان می دهند. برای مثال:

"به نظر خیلی عصبانی می رسی. نمی توانم بگذارم به سهیل آسیب برسانی."
"برای تو سخت است که منتظر نوبتت بمانی. قانون این است که برای سوار شدن به سرسره صف بکشیم."

با نوپایان فقط نشان دادن اینکه متوجه احساسات آنها هستید کافی است. باید توجه داشت که این گروه سنی قادر نیستند برای مدت طولانی حواس خود را معطوف یک موضوع کنند.

5. وقتی نیاز است مسیر فعالیتها را عوض کنید

این رویه می تواند برای کودکانی که میزان توجه و مهارتهای گفتاری محدودی دارند، راهکاری مؤثر باشد. با نوپایان یا پیش دبستانیهای خیلی کوچک، ممکن است جایگزین نمودن یک اسباب بازی یا سرگرم کردن آنها با فعالیتی دیگر مشکلات یا درگیریها را به سرعت برطرف کند. اما هر چه کودکان بزرگتر می شوند، این راهکار مطلوبیت خود را از دست می دهد، چرا که مشارکت کودک در حل مشکل را کم رنگ کرده، به آنها اجازه نمی دهد یاد بگیرند برای حل مسئله به راههای گوناگون فکر کنند.

تغییر جهت فعالیت عبارت از تغییر دادن شرایطی است که منجر به بروز رفتار ناشایست شده است. وقتی بزرگسالان نوع فعالیت کودکان را تغییر میدهند، مسوولیت حل مشکلی را که کودکان قادر نبوده اند از طریق راهکار هدایتی حل کنند، به عهده می گیرند. فعالیت کودکان باید تا آنجا که ممکن است در جهت برآوردن نیازهایشان تغییر داده شود. برای مثال:

"می بینم که واقعاً احتیاج داری بروی بیرون. برویم کتابهایمان را برداریم."

الف. رشد کودک

1. هر کودکی منحصر به فرد است

بطور طبیعی، سطح فعالیت، آستانه تمرکز و حساسیت کودکان با یکدیگر متفاوت است. والدین و مربیانی که متوجه این تفاوتها باشند و آنها را بپذیرند، در موقعیت بهتری برای هدایت مؤثر و مناسب کودکان قرار خواهند داشت.

2. رفتار کودکان نشاندهنده میزان رشد و تکامل آنهاست

هنگامیکه بزرگسالان متوجه باشند که رشد کودک مستلزم آزمایش و اشتباه است و مشکلات بخشی طبیعی و قابل پیش بینی در تکامل وی هستند، نسبت به رفتار ناپسند اجتماعی صبورتر و با گذشت تر خواهند بود. داشتن انتظارات معقول و متناسب با قابلیت هر کودک نکته ای حایز اهمیت است. هر گاه بزرگسالان از مسایل تکاملی متناسب با کودکان درک درستی داشته باشند، در برخورد با آنها مؤثرتر بوده اند. مربیانی که به ارایه توضیحات شفاهی و هدایت متناسب با درک کودک می پردازند، به کودکان در کسب اعتماد به نفس، کفایت، و مهارتهای مشکل گشایی اجتماعی کمک می کنند.

3. تجربه کودک در خانواده خود، و فرهنگ بر الگوهای رفتاری آنان تأثیر میگذارند

انتظاراتی که از رفتار کودک می رود، خانواده به خانواده و فرهنگ به فرهنگ متفاوت است. برخی ارزش بالاتری برای اطاعت، وابستگی و احترام به بزرگتر قایلند، در حالیکه ممکن است دیگران به خطرپذیری، جسارت و استقلال اولویت دهند. آگاهی در مورد موقعیت کودک و احترام برای سیستمهای ارزشی متفاوت مربیان را کمک می کند نسبت به شیوه های تربیتی مختلف واکنش هشیارانه ای نشان دهند.

بطور خلاصه، بزرگسالانی که متوجه اهمیت این ارزشها در تکامل کودکان، رفتارها و شیوه هایی را در پیش می گیرند که مبتنی بر انتظارات واقعی از نیازها و قابلیتهای کودک است.

محیط به هر آنچه پیرامون کودک است، باز می‌گردد. این شامل هر دو عنصر فیزیکی و اجتماعی می‌شود.

1. اشیاء

هر گاه اسباب بازیها و مواد به وفور موجودند، برای کودکان آشنا هستند، و با تکامل کودک متناسبند، کودکان تشویق می‌شوند تمرکز کنند و درگیر تجربیات آموزشی ساده شوند. مربیانی که نسبت به شیوه‌های تأثیر محیط بر رفتار کودکان آگاهند، می‌توانند برای محیط متناسب با نیاز خود برنامه ریزی کنند. برای گروههای نوباوگان و نوپایان تهیه چند عدد از هر یک از اسباب بازیهای مورد علاقه کودکان ضروری است.

2. فضا

نحوه استفاده از فضا در بروز یا سرکوب رفتار مطلوب نقش دارد. در جایی که فضا کافی باشد، کودکان می‌توانند در محیطی آرامش بخش به بازی و کار بپردازند. تخصیص فضای کافی به فعالیتهای پیش بینی شده برای کودکان بسیار مهم است. در جاهایی که فضا مشخصاً برای کاربرد بزرگسالان یا کودکان و/یا برای استفاده‌های فردی یا گروهی اختصاص می‌یابند، درگیری و تنش به حد اقل می‌رسد. بطور مختصر، فضایی که از نقطه نظر زیبایی‌شناختی دلپذیر، برنامه ریزی شده و سازماندهی یافته باشد در شکل‌گیری محیطی که سلامت روانی را ارتقاء بخشیده، پتانسیل بوجود آمدن مشکل را کاهش دهد، نقش دارد.

3. مردم – بزرگسالان و کودکان

بزرگسالانی که به پرورش و هدایت کودکان خردسال متعهدند، فضایی ایجاد می‌کنند که اعتماد، امنیت و آسایش را می‌پروراند. توانایی برقراری روابط فیزیکی و گفتاری بزرگسالان با کودکان در شکل دادن به الگویی که مایلند کودکان بیاموزند نقشی حیاتی دارد. وقتی کودکان در محیطی قرار دارند که روابط دلسوزانه و همکاری را تشویق می‌کند، می‌آموزند چگونه به روشهای مثبتی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند.

ت. راهکارهای هدایت کودک: مداخله

در حالیکه راهکارهایی که تا بدینجا ارائه شده‌اند، همگی به ایجاد جوی مثبت و کاهش مشکلات رفتاری کمک می‌کنند، سر زدن رفتارهای غیر قابل قبول امری اجتناب ناپذیر است. راهکارهای مداخله‌کننده زیر، یا ترکیبی از این راهکارها تضمین می‌کنند که هدایت کودک حمایت‌کننده باشد، نه تنبیهی.

1. توجه کودک را به شیوه ای محترمانه جلب کنید

غیر از شرایطی که خطر فیزیکی تهدید می‌کند، بزرگسالان باید جداگانه به هر کودکی نزدیک شوند، نامشان را بر زبان بیاورند، بنشینند تا نگاهشان همسطح چشم کودک شود و با صدای خونسرد کنترل شده ای صحبت کنند.

2. از نزدیکی و تماس استفاده کنید

در شرایطی که کودک ممکن است در حال از کف دادن کنترل خود باشد، اغلب نزدیکی یک بزرگسال آنان را آرام می‌کند. نزدیک شدن به کودک، قرارگیری بین دو کودک یا حلقه کردن بازو به دور وی می‌تواند هدایت و مداخله مؤثری باشد. این شیوه می‌تواند راهکار مؤثری برای گازگرفتن، کتک زدن، نیشگون گرفتن، لگد زدن یا کوفتن باشد.

3. یادآوری کنید

یادآوریهای ساده و پیاپی برای توضیح و تقویت حدود برای کودکان خردسال کارآ هستند. بطور کلی، نوپایان و پیش دبستانیها قادر نیستند حواس خود را برای مدت طولانی معطوف یک کار کنند و هنگامیکه مشغول فعالیت هستند توجهشان به راحتی منحرف می‌شود. مر بیان باید بطور پیاپی یادآوری کنند. برای مثال:

"دوچرخه‌ها روی مسیر دوچرخه رو می‌مانند."
"شن پایین می‌ماند."

9. حوادث کوچک را نادیده بگیرید

لازم است بزرگسالانی که با کودکان کار می کنند، تا حدی نسبت به سر و صدا، ریخت و پاش و خودنماییهای کودکان صبر و حوصله داشته باشند. تا زمانی که فعالیت‌های کودکان به حقوق دیگران تجاوز نکند، بهتر است به جای آنکه چیزی بگویید، "یک نفس عمیق بکشید."

10. بچه ها را تشویق کنید تا از شما به عنوان منبع و پشتیبان استفاده کنند

وقتی کودکان بدانند مربی یا والدین برای حمایت، هدایت و کمک به آنها حضور دارند، احساس آرامش و اعتماد بیشتری می کنند. وقتی کودکان می فهمند که بزرگسال مایل است به حرف‌های آنان گوش دهد و به شیوه منصفانه و حمایت کننده ای پاسخ دهد، احساس امنیت و کنترل بیشتری می کنند. بری مثال:

"اگر مطمئن نیستی چکار باید بکنی، بپرس تا به تو کمک کنم."

جای: "آن کار برایت سخت است، پس من آن را برایت انجام می دهم."

"وقتی می خواهی از کامران بپرسی می توانی بازی کنی یا نه، پیش تو می ایستم."

جای: "لوس نشو، برو خودت با کامران حرف بزن."

11. هشیار باشید

وقتی بزرگسالان فعالیت کودکان را زیر نظر داشته باشند، در موقعیت بهتری برای پیش بینی مشکلات بالقوه و میانجیگری برای پیشگیری از بروز آنها قرار خواهند داشت.

12. نزدیکی

اغلب لازم است بزرگسالان نزدیک محل آموزش و بازی گروهی کودکان کوچکتر باشند.

4. زمان/ برنامه

برنامه ها، کارهای روزمره و زنگهای تفریح در حکم چهارچوبی هستند که کودکان در آنها احساس اعتماد، امنیت و نظم می کنند. درحالیکه این امور می توانند تا حدی انعطاف پذیر باشند، ولی باید مشخصاً در مورد انتظاراتی که از کودکان می رود، آنها را راهنمایی کرد.

برای پاسخگویی به نیازهای کودک در طی روز، باید تعادل زمانی متناسب میان اوقات فعالیت و استراحت کودکان، فعالیت‌های انفرادی و گروهی، و برنامه هایی که کودکان/ بزرگسالان آغازگر آن هستند برقرار شود.

پ. راهکارهای هدایت کودک: پیشگیری

راهکارهای زیر پیشگیرانه هستند. آنها فضا را آماده جوی مثبت می کنند و فرصتهای بروز رفتارهای مطلوب را به حد اکثر می رسانند.

1. حدود مشخص، ثابت و ساده تعریف کنید

حدود، چهارچوب رفتار مطلوب را تعریف می کند. با تعریف حدود می توان اطمینان داشت کودکان متوجهند که چه انتظاراتی از آنها می رود. حدود باید مشخصاً با ایمنی و حفاظت از خود، دیگران و محیط مربوط باشد. تعداد آنها باید محدود بوده، همواره اجرا شوند و متناسب با قدرت درک کودک تعریف شده باشند. برای نمونه:

"توی فضای بسته باید راه برویم."

"صندلی برای نشستن است."

"دستها باید قبل از غذا خوردن شسته شوند."

2. برای حدود توضیحات سراسر است ارایه دهید

وقتی کودکان علت و دلیل منطقی پشت حدود تعریف شده را در می یابند، آنها را بهتر رعایت می کنند. علاوه بر آن، آموختن "چرا"ی هر حد به کودکان، آن را ملکه ذهنشان می کند و قوانین زندگی اجتماعی را به آنان می آموزد. به عنوان مثال:

"شن را نباید بالا پرت کرد تا تو چشم مردم نرود."

"وقتی اسباب بازیها را سر جایشان توی قفسه بگذاری، مردم وقتی آنها را بخواهند راحت بیدایشان می کنند."

3. حدود را با لحنی مثبت اظهار کنید، نه منفی

تعیین حدود با لحنی مثبت، بر روی کارهایی که باید انجام شود تأکید می‌کند، نه کارهایی که باید از آنها پرهیز کرد. هنگامیکه والدین و مربیان از این لحن مثبت استفاده می‌کنند، بار دیگر برای کودکان بر روی آنچه مناسب است، الگوی ارتباطاتی مطلوبی برای تقلید کودکان بشمار می‌رود، و واکنشهای دفاعی و مقاومت آنها را کاهش می‌دهد، تأکید می‌کنند. برای مثال:

"وقت کنار گذاشتن بلوکهاست."

بجای: "بلوکها را روی زمین رها نکنید."

"صفحات را آرام ورق بزنید."

بجای: "با آن کتاب با خشونت رفتار نکن."

4. بر روی رفتار تمرکز کنید، نه روی کودک

پیامهایی که روی "تو همیشه..." یا "تو هیچوقت..." تمرکز می‌کنند، ممکن است توسط کودک به عنوان پیامهای تهاجمی و انتقادی تلقی شوند. اینگونه عبارات می‌توانند در کودکان احساس گناه و سرافکندگی ایجاد کرده، در نهایت اعتماد به نفس آنها را کم کنند. وقتی مربیان بر روی رفتار کودک تمرکز می‌کنند و نه شخصیت وی، درستی و شرافت او را حفظ کرده، به کودک در جهت یادگیری راهنمایی مثبت ارائه می‌کنند. برای مثال:

"وقتی قطار را می‌قاپی، سامان را عصبانی می‌کنی."

بجای: "باید از خودت خجالت بکشی که قطار را قاپیدی."

"بالا رفتن از میز خطرناک است."

بجای: "ای پسر شیطان."

5. انتظاراتی که دارید را مستقیماً و نه به صورت سؤالی بیان کنید

در مورد برنامه‌های همیشگی، حدود، و رفتارهای مورد انتظار، مهم است آنچه می‌خواهید را مستقیم بیان کنید، نه آنکه سؤال کنید. طرح کردن خواسته‌ها بصورت سؤالی به منزله این است که کودک حق انتخاب دارد. در حالیکه فرصتهای بسیاری برای دادن حق انتخاب به کودک وجود دارد، اما فقط باید زمانی که موقعیت مناسب است، آنها را در اختیار کودکان قرار دهید. وقتی حق انتخاب وجود ندارد، خواسته‌ها خود را بطور روشن مطرح کنید. برای مثال:

"دیگر وقت جمع آوری است."

بجای: "می‌خواهی جمع و جور کنی؟"

"مادرت اینجاست. دیگر وقت خانه رفتن است."

بجای: "می‌خواهی الآن بروی خانه؟"

6. حق انتخاب بدهید

دادن حق انتخاب راهکار پیشگیرانه معتبری برای کودکان خردسال است که در جلوگیری از کشمکش بکار گرفته می‌شود. به عنوان مثال:

"می‌خواهی اول شلوارت را بپوشی یا پیراهنت را؟"

بجای: "پاشو لباس بپوش."

7. به کودکان فرصت دهید تا به انتظارات شما پاسخ دهند

وقتی به کودکان آمادگی و هشدار بدهید، واکنش بهتری نشان می‌دهند. این کار به آنها کمک می‌کند بدانند منتظر چه باشند یا برای تغییر آماده باشند. والدین و مربیان باید به جای آنکه بلافاصله منتظر نتیجه باشند، به کودکان فرصت دهند تا به خواسته‌هایشان پاسخ دهند. برای مثال:

"پنج دقیقه دیگر وقت تروتمیز کردن است."

بجای: "همین الآن آن را تمیز کن."

"وقتی همه آرام نشستند، قصه را شروع می‌کنم."

بجای: "اگر ننشینید، خبری از قصه نیست."

8. رفتارهای شایسته را با گفتار و حرکات خود تقویت کنید

وقتی کودکان رفتار خوبی دارند، مهم است که با حرکات و گفتار خود نشان دهید که متوجهید. این کار در شکل‌گیری اعتماد به نفس آنها و تشویق آنها به تکرار رفتارهای مطلوب مؤثر است. در بکارگیری این راهکار هم باز والدین باید بر روی رفتار تأکید کنند، نه کودک. برای مثال:

"ممنون از اینکه با کتی نوبت گذاشتی. به این می‌گویند مهربان بودن."

بجای: "چه دختر خوبی."

"وقتی اتاق را مرتب می‌کنی، آن را امن می‌کنی."

بجای: "تو بهترین کمک‌منی."

"به نظر می‌رسد که خیلی به کارت می‌بالی."

بجای: "به تو خیلی افتخار می‌کنم."

